

17.12.2020

SMDno-2020-885

EK:n lausunto: Hallituksen esitysluonnos laiksi rahankeräyslain 1 §:n muuttamisesta

Elinkeinoelämän keskusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

- **EK kannattaa rahankeräyslain muuttamista ehdotetulla tavalla. Esityksessä on johdonmukaisesti ja kattavasti pyritty selkiyttämään nykyisiä rahankeräyslakiin ja kompensatiopalveluihin liittyviä tulkintaongelmia.**
- **Ehdotettujen muutosten tavoite on hyvä: mahdollistaa laajasti erilaisille toimijoille aidosti ilmasto- ja ympäristöhyödyttävä kompensatiotoiminta sekä uusien kompensatiopalveluiden ja niihin liittyvien innovaatioiden syntyminen myös tulevaisuudessa.**
- **EK toivoo lakimuutoksen pikaista voimaansaattamista kompensatiomarkkinan ja yritysten toimintaympäristön selkiyttämiseksi**
- **Jaamme esitysluonnoksessa esitetyn näkemyksen tarpeesta käynnistää jatkotyö vapaaehtoisen kompensoinnin luotettavuuden, läpinäkyvyyden ja aitojen ilmasto- ja ympäristöhyötyjen varmistamiseksi.**

Johdanto

EK on sitoutunut kunnianhimoiseen ilmastopolitiikkaan ja tukee Pariisin ilmastopoliittisen sopimuksen 1,5 C -asteen tavoitetta ja sen edellyttämiä toimia. Tuemme EU:n tavoitetta saavuttaa hiilineutraalius vuonna 2050 ja Suomen tavoitetta hiilineutraaliudesta 2035. Olemme hiljattain ilmoittaneet kannattavamme myös komission ehdotusta nostaa nykyistä 2030-tavoitteen kunnianhimoa 55 %.

Suomalaisilla yrityksillä on tarjota monipuolisesti ratkaisuja eri sektoreilla niin energiajärjestelmän, teollisuuden, rakentamisen, palveluiden, ruoan kuin liikenteen hiilineutraalisuuden mahdollistamiseksi. Hiilineutraalin talouden aikaansaaminen vaatii kaikilta yhteiskunnan sektoreilta merkittävää muutosta ja edellyttää

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka/Liikenne-, energia
ja ympäristöryhmä
Matti Kahra

17.12.2020

myös yrityksiltä toimintatapojen uudelleenarviointia. Muutos ei kuitenkaan tapahdu ilman kokonaisvaltaista ja muutosta tukevaa toteutusta. Haaste on valtava ja yritysten rooli markkinoiden muutostekijänä on keskeinen. Ilmastotavoitteiden käytännön toteuttaminen edellyttää ennakkoluulottomia innovaatioita ja maailmanluokan kokeilukulttuurin luomista Suomessa. Kompensointi on osa vaikuttavaa ilmastotyötä ja markkinoiden ennustetaan kasvavan lähivuosina merkittävästi.

Päästökompensaatio on ilmastopoliittisesti tärkeä ja kustannustehokas tapa täydentää nykyisiä, 1,5 asteen tavoitteen näkökulmasta selvästi riittämättömiä ilmastotoimia. Lisäksi se tukee useiden eri toimijoiden hiilineutraalisuustavoitteita ja kestävää kehitystä.

Ihannetapauksessa vapaaehtoista kompensatiota ei tarvittaisi, vaan eri maat ryhtyisivät riittävän kunnianhimoisiin toimiin Pariisin sopimukseen sisältyvän 1,5 asteen tavoitteen saavuttamiseksi. Tällä hetkellä globaalien ilmastotoimien taso on kuitenkin selvästi riittämätön. Vapaaehtoisilla ja aina luonteeltaan täydentävillä lisätoimilla pyritään kuroma umpeen tätä kuilua ja kirittämään muutosta kohti 1,5 C -tavoitetta.

Vapaaehtoisia kompensatiopalveluita tarjoavia toimijoita on toiminut Suomessa jo yli kymmenen vuoden ajan. Suomessa on tällä hetkellä kymmeniä yrityksiä ja muita organisaatioita, jotka tarjoavat erilaisia ilmastopäästöjen hyvittämisspalveluita oikeushenkilöille sekä kuluttajille. Toiminta on kasvanut voimakkaasti viime vuosina sekä Suomessa että maailmalla ja markkinoiden kasvua edistää tällä hetkellä erityisesti sekä valtioiden, kuntien että yritysten asettamat hiilineutraaliustavoitteet, jotka edellyttävät nopeaa päästöjen vähentämistä ja hiilensidontaa ilmakehästä tulevina vuosina ja vuosikymmeninä.

Lainsäädännön selkiyttäminen on markkinoiden kasvun ja uskottavuuden edellytys

Suomessa on syntynyt eurooppalaisessa kontekstissa poikkeuksellinen epäselvyys kompensatiotoiminnan vastikkeellisuudesta, joka on aiheuttanut epävarmuutta päästökompensaatiota tarjoavien toimijoiden toimintaan. Tässä tilanteessa jotkut yritykset ovat joutunut lopettamaan tai keskeyttämään vapaaehtoisen päästökompensaation myymisen tai välittämisen asiakkailleen, koska rahankeräyksiä valvova viranomaisen on katsonut, että toiminnassa on kyse rahankeräyslain mukaisesta rahankeräyksestä. Epävarmuus on hidastanut tai pahimmillaan estänyt vapaaehtoisen päästökompensaatiomarkkinoiden syntymisen ja siihen liittyvän kehitystoiminnan ja uusien konseptien kehittämisen.

Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka/Liikenne-, energia
ja ympäristöryhmä
Matti Kahra

17.12.2020

EK kiittää sisäministeriötä rahankeräyslakiin nyt tehtävistä kompensatiotoiminnan luonnetta selkeyttävistä toimenpiteistä, jotka auttavat keskittymään markkinoiden kehittämiseen ja aidon ilmastohyötyyn liittyvien kysymysten ratkomiseen. Jaamme esitysluonnoksessa esitetyn ajatuksen tarpeesta käynnistää keskustelu ja työ vapaaehtoisen kompensoinnin luotettavuuden, läpinäkyvyyden ja aitojen ilmastohyötyjen varmistamiseksi.

Valvontavastuun siirto kuluttajansuojaviranomaiselle kannatettava muutos

Esitysluonnoksessa ehdotettu muutos tulisi mahdollisesti siirtämään päästökompensaation valvontavastuuta rahankeräyksiä valvovalta viranomaiselta kuluttajansuojaviranomaiselle. Ehdotuksen mukaan kyse ei olisi varsinaisesta lainsäädännöllä toteutettavasta tehtävien siirrosta, vaan enemmänkin viranomaisten välistä toimivallanjakoa selkeyttävästä lainsäädäntömuutoksesta. EK pitää muutosehdotusta hyvänä ja kannatettavana. Muutos myös osaltaan vahvistaisi tulkinnan siitä, että kompensoinnissa käytetyt yksiköt olisivat normaali kaupan kohteena oleva hyödyke siinä, missä muutkin tuotteet ja palvelut. Esityksessä todetaan vallitseva tilanne eli jo tällä hetkellä monet yritykset tarjoavat päästökompensaatiopalveluita yrityksille ja kuluttajille. Näissä tapauksissa kuluttajansuojaviranomaisella on toimivalta jo tälläkin hetkellä arvioida päästökompensaatiopalveluiden markkinoinnin hyvän tavan mukaisuutta, mahdollista sopimatonta menettelyä suhteessa asiakkaisiin ja kompensoativäittämän todenmukaisuutta.

Näkemyksiä seuraavista askeleista

Suomalaiset kompensoatioasiantuntijat ovat keväällä 2020 ehdottaneet, että viranomaiset voivat edistää vapaaehtoisen kompensoation laatua esimerkiksi laatimalla suositukset vapaaehtoisen kompensoation minimikriteereistä. Niitä voisivat olla lisäisyyden osoittaminen, vankkojen laskentamenetelmien käyttäminen ja riippumattoman osapuolen suorittama todentaminen olemassa olevien standardien mukaisesti, sekä vankat ja läpinäkyvät prosessit kaksoislaskennan estämiseksi. Tulkinnanvaran vähentämiseksi viranomaiset voivat suositella olemassa olevien standardien käyttöä, ja päästövähennysyksiköiden mitätöintiä läpinäkyvästi standardien hallinnoimissa päästörekestereissä.

Kansainvälisiä periaatteita voi järjestelmän valmistuttua soveltaa myös vapaaehtoiseen kompensoatioon. Suomi voisi myös oma-aloitteisesti perustaa rekisterin, johon kerättäisiin viranomaisten hyväksymien vapaaehtoisten toimien aikaansaamat päästövähennykset ja hiilinielujen lisäysten aikaansaamat poistot (kokonaan tai osittain). Sen

Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka/Liikenne-, energia
ja ympäristöryhmä
Matti Kahra

17.12.2020

lisäksi Suomen tulisi sitoutua ylittämään kansainväliset päästövähennysveloitteensa vähintään rekisteriin merkittyjen päästövähennysten määrällä. Tällainen järjestelmä mahdollistaisi kotimaisten päästövähennysten käytön ilmastonäkökulmasta uskottavasti myös muiden toimijoiden kuin Suomen valtion hiilineutraalisyökimyksiin.

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka

Jouni Hakala
Johtaja